

INVESTMENT STRATEGIES IN THE CONTEXT OF NATIONAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT

STRATEGII INVESTIȚIONALE ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII NAȚIONALE SUSTENABILE

Alina SUSLENCO¹

Abstract

In this paper, we analyzed the determinants of investment strategies and their importance in the context of sustainable development. The paper interpreted the investment strategies and established their role in invigorating the economic relations within the national economy. Thus, investments are a real engine of the economy, driving the development of several areas of the national economy. The research methodology focused on the use of the following methods: analysis, synthesis, induction, deduction, scientific abstraction. In conclusion, we can mention that the investments energize the sectors of the national economy contributing to a balanced development, irrespective of the disturbances of the economic situation.

Key words: investments, strategic development, sustainable development, strategic management, investment strategies.

JEL: G11, E22.

Gestiunea activității investiționale în cadrul întreprinderii asigură dezvoltarea și implementarea strategiei investiționale, care se tratează la nivel micro- și macroeconomic. Strategia investițională la nivelul macroeconomic contribuie la soluționarea problemelor sociale și la perfecționarea climatului investițional în economia țării. Strategia investițională la nivel microeconomic reflectă planurile de dezvoltare a activității economice în alocarea capitalurilor pe o perioadă de termen lung. Strategia investițională a companiei este privită în câteva aspecte, legate reciproc: instituțional, economic, legislativ–normativ, informațional și analitic. Necesitatea elaborării strategiei investiționale a companiei este condiționată de faptul că resursele investiționale sunt limitate, dar posibilitățile de investire sunt numeroase și au o atractivitate diversă [7].

Economiștii clasici au analizat corelațiile dintre diverse fenomene economice, inclusiv investițiile, și procesul dezvoltării economice. Investițiile, în teoriile acestor economiști dețin un rol opus economisirilor – ele joacă un rol expansionist, deoarece prin investire se provoacă extinderea activităților agenților economici. Iar aceasta, la rândul său, se reflectă în creșterea produsului intern brut.

Economiștii clasici și mai târziu cei neoclasici au constatat că “oferta își creează propria cerere”. Astfel s-a creat și dezvoltat suportul teoretic al rolului statului în economie. Aceștia susțin că:

- procesele și fenomenele economice se autoreglează. Pe termen lung, economia își găsește mereu poziția de echilibru. În poziția de echilibru, oferta își găsește întotdeauna propria ei cerere și, în consecință, folosirea deplină a forței de muncă este asigurată;

- investițiile au forme contrarii la scara întregii economii. Economisirea înseamnă retragerea din circulație a unei puteri de cumpărare egală cu sumele economisite. Efectul este resimțit de cererea agregată care se diminuează. Are loc astfel contracția activității la scara întregii economii, fenomen denumit în mod uzual recesiune;

- investițiile joacă un rol economic expansionist. A investi înseamnă a cumpăra bunuri și servicii, întreținând și extinzând activitatea altor agenți economici, efect reflectat în creșterea outputului economic total, adică a PIB-lui;

¹ Lecturer, PhD, Department of Economic Sciences, “Alec Russo” State University, Bălți, Republic of Moldova, alina.suslenco@mail.ru

-deoarece între momentul efectuării investiției și momentul în care se fac simțite efectele sale există un interval mai scurt sau mai lung, are loc apariția unei cereri suplimentare care nu are încăcorespondent în bunuri și servicii;

-deoarece economia revine mereu la starea de echilibru, pe termen lung sumele economisite vor fi perfect compensate de către sumele investite. Pe termen scurt, pot exista neconcordanțe. Sumele economisite pot depăși uneori sumele investite și invers [8].

Datoria externă a unei țări este cea parte din datoriile totale care este datorată creditorilor din altă țară. Debitorii pot fi guvernul și firme private sau corporații. Datoria include bani datorți băncilor comerciale private, altor guverne sau instituțiilor financiare precum FMI sau Banca Mondială.

Profesorul român Gabriela Prelipcean de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, în lucrarea sa „Strategii investiționale în afaceri”, definește investiția ca „renunțarea la resurse bănești lichide actuale contra speranțelor în obținerea unor resurse viitoare mai mari” [5].

În viziunea specialistului în domeniul managementului investițional Cistelican L. investiția este considerată „o cheltuială prezentărealizată în vederea obținerii unor efecte viitoare în condiții de risc și incertitudine” [2, pag.15].

Mai jos vom expune opiniile specialiștilor din Republica Moldova referitor la conceptul de investiție. Cel mai reputat specialist în domeniul managementului investițional din Republica Moldova, dr.hab.în economie Rodica Hîncu, șeful catedrei „Investiții și piețe de capital”, ASEM, consideră că „investițiile sunt reprezentate de totalitatea mijloacelor (materiale, naturale, financiare, tehnice, umane etc.) alocate pe o perioadă determinată de timp, însoțite de o transformare și acumulare a capitalului, în vederea asigurării obținerii în viitor a efectelor scontate” [7, pag.8].

În viziunea economiștilor autohtoni Svetlana Albu, Valeriu Capsîzu și Ion Albu noțiunea de investiție reprezintă [1, pag.8-9]:

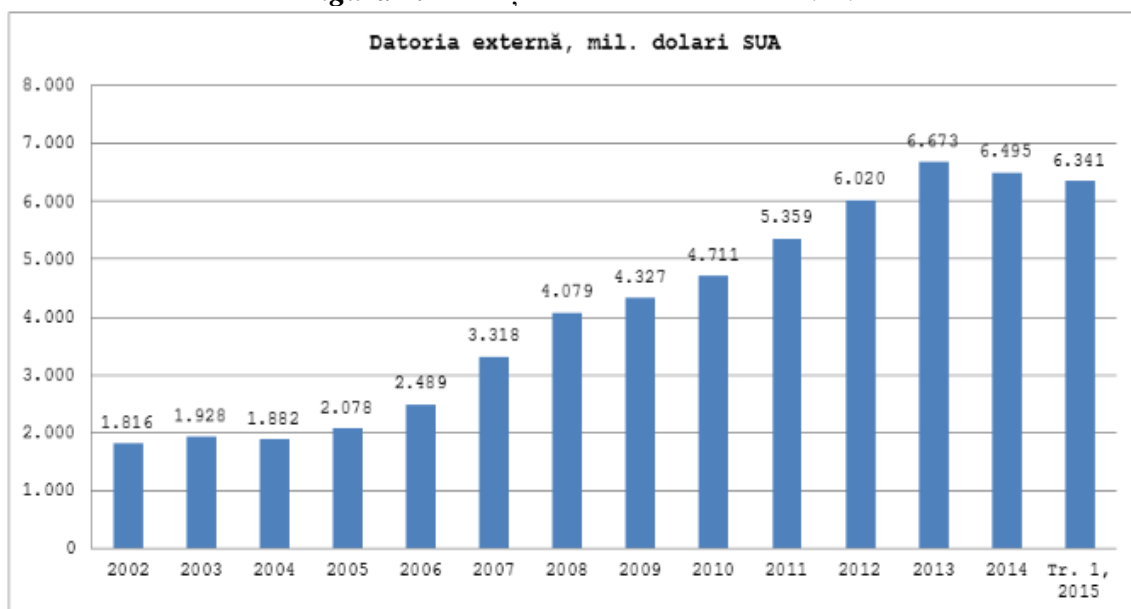
- „Plasare de fonduri bănești într-o acțiune, într-un proiect sau operație pentru a crea un spor de avuție atât la nivelul individului, cât și al firmelor și al societății, urmărindu-se nu numai sporirea bunurilor și capacității de producție, ci și obținerea unui profit.

- Un flux al valorilor care au ca punct inițial, de pornire, fondurile financiare, o parte a veniturilor și a economiilor realizate.

- O cheltuială efectuată în prezent, certă, în scopul obținerii unor efecte viitoare, adesea incerte; din acest punct de vedere, investițiile constituie o resursă avansată care comportă un risc.

În continuare, ne propunem să analizăm politica investițională a Republicii Moldova în ultimii ani și să evidențiem anumite tendințe de dezvoltare a investițiilor și alocare a lor la nivel național.

Datoria externă a unei țări este cea parte din datoriile totale care este datorată creditorilor din altă țară. Debitorii pot fi guvernul și firme private sau corporații. Datoria include banii datorți băncilor comerciale private, altor guverne sau instituțiilor financiare precum FMI sau Banca Mondială.

Figura 1. Evoluția datoriei externe al R.M.

În Fig. 1 noi putem să urmărim creșterea semnificativă a datoriei al RM începând cu anul 2002 până la 2015, dar în primul trimestru al anului 2017 datoria externă brută a Republicii Moldova a trecut de nivelul de 6,688 miliarde de dolari ce este 110,194 miliarde lei.

Datoria externă se împarte în datoria publică și public garantată și datoria privată negarantată.

Datoria privată negarantată – este datoria luată de către întreprinderi, firme, alte companii care sunt de origine moldovenească. Această datorie constituie 4,639 miliarde de dolari SUA și e va fi rambursată de către aceste persoane care au luat acest credit.

Datoria publică și public garantă – este datoria luată de către guvern pentru necesitățile țării și poporului ei. Datoria dată constituie 1,909 miliarde de dolari SUA ce este 31,5 miliarde de lei. Datoria publică se împartă în datoria de stat, datoria băncii naționale a Moldovei (BNM), datoria întreprinderilor publice și datoria Unităților Administrativ-Teritoriale (UAT).

Această datorie este împărțită pe toți locuitorii a țării și datoria pe cap de locuitor constituie 16713 lei ce este în patru ori mai mare comparativ cu anul 2007.

Este important să știm cui noi suntem datori. În acest tabel sunt arătate datele despre datoriile față de investitori.

Tabelul 1. Datorii față de investitori

1. Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)	563,12 mil. USD
2. Fondul Monetar Internațional (FMI)	293,19 milioane USD
3. Banca Europeană de Investiții (BEI)	144,3 milioane USD
4. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	73,5 mil. USD
5. Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE)	26,93 milioane USD
6. Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (FIDA)	62,78 milioane USD

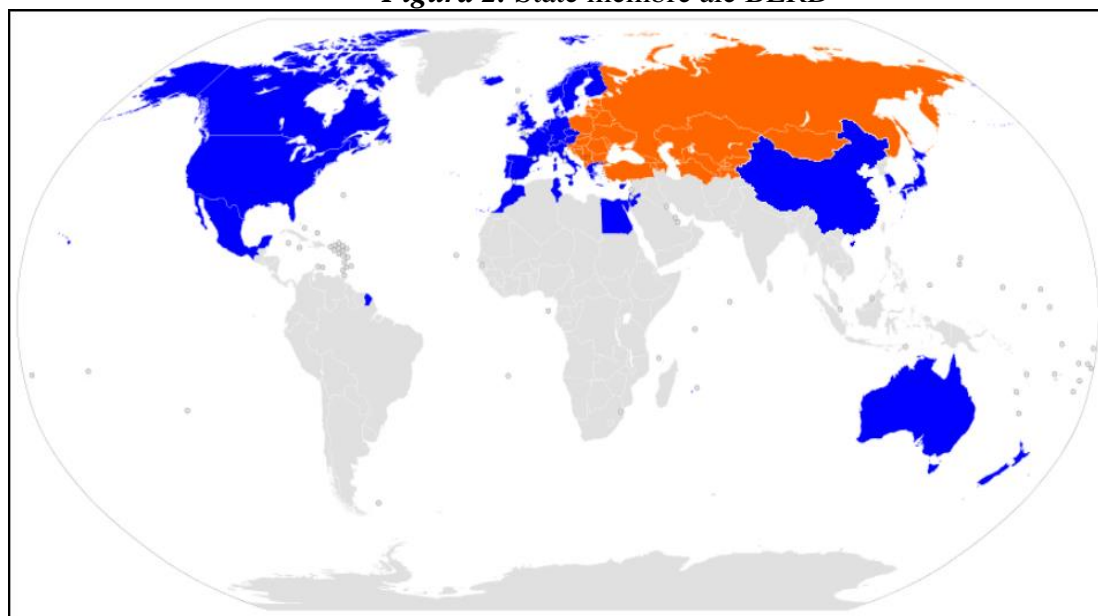
Sursa: BNS, 2018

Înființată în 1991, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare folosește investițiile pentru a susține dezvoltarea economiei de piață și a democrației în 27 de țări, din Europa Centrală până în Asia Centrală. BERD este deținută de 64 de țări și de două instituții interguvernamentale.

BERD oferă finanțări de proiecte pentru bănci, întreprinderi industriale și comerciale, adresându-se atât noilor inițiativă cât și companiilor deja existente. De asemenea, colaborează și cu societăți din sectorul public pentru a sprijini privatizarea acestora, restructurarea întreprinderilor de stat și îmbunătățirea serviciilor municipale sau comunale.

Mandatul BERD stipulează că aceasta trebuie să colaboreze numai cu țări care respectă principiile democratice. Acordul de înființare a BERD impune promovarea dezvoltării durabile și ecologice ca parte integrantă a tuturor activităților sale.

Figura 2. State membre ale BERD

Membri finanțatori

Membri beneficiari ai investițiilor

Finanțările BERD pentru proiecte aparținând sectorului privat fluctuează între €5 milioane și €250 milioane.

Pentru a fi admisibil pentru o finanțare, proiectul trebuie să satisfacă următoarele condiții:

- să fie situat într-una din țările în care BERD operează;
- să aibă bune perspective comerciale;
- să aibă un aport de capital în numerar sau în natura din partea sponsorului proiectului;
- să fie util pentru economia locală și pentru dezvoltarea sectorului privat;
- să satisfacă criteriile financiare și ecologice existente.

De regulă BERD finanțează maxim 35 la sută din costul total al unui proiect care pleacă de la zero sau 35 la sută din capitalizarea pe termen lung a societății responsabile de realizarea proiectului. Sponsorii trebuie să contribuie cu un aport de capital semnificativ, cel puțin egal cu investiția BERD.

Este de asemenea necesară asigurarea unor surse suplimentare de finanțare, din partea sponsorilor, a altor co-finanțatori sau obținute prin intermediul programului de împrumut sindicalizat oferit de BERD.

Finanțările BERD acoperă marea majoritate a sectoarelor economice:

- întreprinderile agricole;
- eficientizarea energetică;
- instituțiile financiare;
- sectorul de producție;
- infrastructurile municipale sau comunale și infrastructurile de mediu;

- resursele naturale;
- energia;
- turismul;
- telecomunicațiile, tehnologia informației și mass-media;
- transportul.

Republica Moldova a devenit membru BERD în aprilie 1992. De la începutul activității sale în Republica Moldova, din 2005, BERD a finanțat 110 proiecte, fiind investite în economia moldovenească peste un miliard de euro.

Pe parcursul strategiei actuale „BERD pentru Moldova” (2014-2017) debursările din partea băncii au fost de aproximativ 100 mil EUR anual. În primii doi ani de implementare a strategiei (2014-2015) au fost demarate 8 și, respectiv, 11 proiecte noi. Iar portofoliul cumulativ de proiecte în curs de desfășurare are o valoare totală de 438 mil EUR, din care 75% sunt alocate pentru infrastructură, 11% pentru industrie, comerț și agro-business, 9% pentru instituțiile financiare și 5% pentru sectorul energetic.

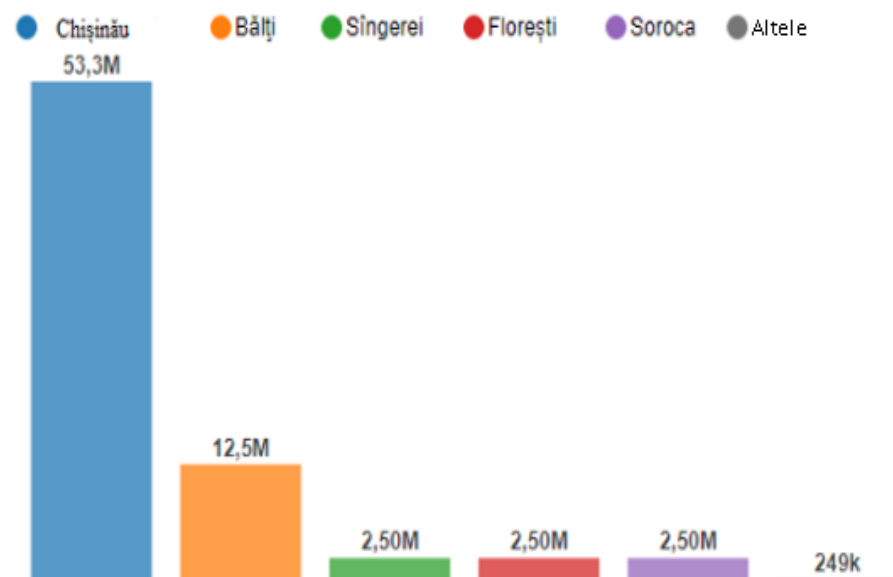
Strategia „BERD pentru Moldova” (2014-2017) are drept scop suportul procesului de tranziție la economia de piață, avînd la bază următoarele priorități strategice:

- crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea sectorului privat;
- crearea standardelor europene și integrarea regională;
- consolidarea sustenabilității întreprinderilor municipale.

Modalitățile de oferire a investițiilor sunt:

- credite;
- cooperare tehnică: Programe de tipul Turnaround Management (TAM) (management de redresare) și Servicii de consultanță de afaceri (BAS);
- granturi.

Figura 3. Datoria fiecărui raion

Datoria față de BERD constituie 73,5 mil USD. În Fig. 3 este dată informația despre datoria rămasă de rambursat pe raioane.

Cel mai puternic avantaj comparativ al Băncii relativ la alte instituții financiare internaționale, pe lângă concentrarea regională, constă în abilitatea de a opera atât în sectorul public cât și în cel privat și de a avea la dispoziție cel mai larg și mai flexibil spectru de instrumente financiare pentru a sprijini diferitele stadii ale tranziției. În acest sens, BERD și propune să susțină

tranziția de la economii centralizate la economii de piață în Europa Centrală și de Est și Comunitatea Statelor Independente.

În concluzie, remarcăm că Moldova este un stat care nu stă tocmai bine după gradul de îndatorare, presiunea de plată pentru generațiile viitoare fiind destul de semnificativă. Totuși, datoria în sine presupune importante avantaje economice pentru o țară în curs de dezvoltare, care nu-și poate permite să se dezvolte economic cu propriile forțe, ci doar făcând apel la finanțarea externă. Importantă este gestiunea datoriei externe, ținând cont de structura valutară a acesteia, scadențe, dar și maximizarea beneficiilor aduse de finanțările externe.

Bibliografie

1. Dumitrașcu V. (2014), Managementul investițiilor. București: Editura Universitară
2. Cistelecan L. (2002), Economia, eficiența și finanțarea investițiilor. București: Editura Economică
3. Mandache R.(1997), Blidaru Gh. Decizii economico-financiare în managementul investițiilor. Editura Macarie
4. Matei Ș. (1986), Eficiența economică a investițiilor. Timișoara: Tipografia Universității din Timișoara
5. Мовилэ И., (2019), *Анализ инвестиционной деятельности предприятия с использованием веб-программы «Стратег-Инвест»* În: Актуальные научные исследования в современном мире. Сборник научных трудов, Выпуск 6 (50), часть 2, Переяслав-Хмельницкий, The Institute for Social Transformation „ISCIENCE”, p. 87-93
6. Movilă I., Grosu V.(2019), *Modelarea strategiei investiționale a întreprinderii în baza aplicației web „Strateg-Invest”* În: Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку. Збірник наукових праць XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, p. 41-46
7. Movilă I. (2016), *Investiții în dezvoltarea personalului întreprinderii ca element fundamental al creativității umane.* În: Rolul investițiilor în asigurarea dezvoltării economice durabile în contextul integrării europene, Materialele conferinței științ. internaționale din 29-30 octombrie 2015, Ediția a II-a, Chișinău, ASEM, p. 308-311
8. Movilă I., Grosu V.(2019), *Programul “Strateg-Invest”. Ghidul pentru elaborarea/actualizarea strategiei investiționale a întreprinderii,* Chișinău, S. n., (Tipografia din Bălți), 55 p.
9. Prelipcian G., Lupan M. (2009), Strategii investiționale în afaceri. Suceava: Universitatea „Stefan cel Mare”
10. Suslenko A. (2016), *Инвестиций- стратегический фактор для республики молдова.* În: Revista științifică „Альманах мировой науки”, N 1-4(4). Moscova, p. 72-76
11. Șestacovscaia A. *Esența și rolul strategiei investiționale în dezvoltarea durabilă* [online]. Disponibil: <https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/29027>